

O powietrzu, które się spieszy...

Do czego jest potrzebny w lesie wiatr? Jaki wiatr nasi południowi sąsiedzi określają mianem Polaka? Czym się różni wiatrował od wiatrołomu? Czy las można zahartować, czy może lepiej ogrodzić go wielkim murem?

Oto przykładowe pytania, na które szuka odpowiedzi młodzież podczas zajęć prowadzonych w ramach projektu edukacyjnego realizowanego przez zespół naukowców i edukatorów z Instytutu Badawczego Leśnictwa pod kierunkiem **Artura Sawickiego**. Projekt zatytułowany „Zagrożenia ekosystemów leśnych – klęski i przeciwdziałanie” finansowany jest przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programu priorytetowego nr 5.5 „Edukacja ekologiczna”.

Czym jest powietrze?

Jego konstrukcja oparta jest na starożytnej koncepcji czterech żywiołów, gdyż każ-

dwach między kolejnymi falami koronawirusa oraz związanymi z nimi restrykcjami udało się przeprowadzić już kilkadziesiąt warsztatów edukacyjnych na ten temat.

Przyjeżdżająca do siedziby IBL w Sękocinie Starym młodzież uczestniczy wraz ze swoimi nauczycielami w interaktywnych zajęciach, nieco modyfikowanych w zależności od grupy wiekowej, ale zawsze składających się z dwóch części – teoretycznej i praktycznej. Podczas pierwszej części uczestnicy mogą zapoznać się z przyczynami powstawania wiatrów, prądów wstępujących i zstępujących oraz trąb powietrznych (tornad), poszukać odpowiedzi na pytanie: „Klęski huraganów – czy można ich unikać?”, dowiedzieć się

dy z nich odgrywa w życiu lasu istotną rolę. Jak wiadomo, jednym z tych żywiołów jest powietrze i to rola jego ruchów stanowi temat jednej z lekcji, której scenariusz i wykonanie jest autorstwa dwóch członków wspomnianego zespołu – **Adama Wójcickiego** i **Tadeusza Zachary**. Jak tuż kiedyś pewien uczeń: „wiatr jest to powietrze, które się spieszy”, i właśnie o problemach, jakie ten pośpiech może przynieść, jeśli jest nadmierny, traktuje wspomniana część projektu. W prze-

o wiatrowałach i wiatrołomach – czym się różnią i kiedy powstają, poznać regulacyjne funkcje lasu oraz pomysły leśników na obronę drzew przed niszczycielską siłą wiatru. W części drugiej, o charakterze warsztatów uczestnicy zajęć sami muszą „zbudować” las, gdzie drzewa mają pnie z wykałacek i korony z kolorowego papieru, a następnie poddać podmuchowi porywistego wiatru z... wentylatora. W jak najlepszym zabezpieczeniu tego „lasu” przed zniszczeniem pomagają im

wiedza przyswojona w trakcie wcześniejszej prezentacji.

O ochronie lasu

Program dla młodzieży starszej przewiduje dodatkową atrakcję – debatę nad metodami uchronienia lasu przed wiatrem. Uczestnicząca w zajęciach klasa dzielona jest na cztery zespoły, z których każdy wciela się w jedną z grup interesariuszy. Są to leśnicy, działacze ochrony przyrody, przedstawiciele lokalnego samorządu oraz przedsiębiorcy zajmujący się przerobem drewna. W trakcie prezentacji stanowisk i następujących po nich negocjacji padają najprzeróżniejsze pomysły, z budowaniem wielkiego muru wokół lasu włącznie, a przedstawiciele zainteresowanych stron próbują znaleźć plusy i minusy podawanych rozwiązań. Te pouczające warsztaty pomagają uświadomić uczestnikom, jak skomplikowana bywa praca gospodarza lasu zmuszonego do uwzględniania oczekiwań (często wzajemnie sprzecznych) różnych części społeczeństwa oraz pogodzenia ich z dobrem lasu – jego trwałością i odpornością na zagrożenia. Co ważne, w debatę podobnie jak we wcześniejsze „budowanie lasu” nierzadko z zapalem włączają się nauczyciele, dając dowód, że taka twórcza zabawa nie zna ograniczeń wiekowych.

To tylko jeden z wymienionych żywiołów, o jakich mowa w projekcie. Zajęcia są na ogół tak organizowane, aby grupa młodzieży odwiedzająca Sękocin mogła zapoznać się również z problematyką dotyczącą pozostałych leśnych żywiołów. W ramach projektu funkcjonuje też uruchomiona strona internetowa www.zywiolywlasach.pl. Można na niej uzyskać informacje o planowanych akcjach, pobrać materiały popularyzujące wiedzę leśną, lub też podyskutować z ekspertem.

Tadeusz Zachara

Instytut Badawczy Leśnictwa

Artykuł powstał w ramach realizacji projektu pt. „Zagrożenia ekosystemów leśnych – klęski i przeciwdziałanie” dofinansowanego ze środków NFOŚiGW. Za jego treść odpowiada wyłącznie Instytut Badawczy Leśnictwa.

Dofinansowano ze środków
Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej